

Přednáška č. 3

Struktura obyvatelstva II., data o obyvatelstvu

Jazyková struktura

- Jedním z nejsnáze rozpoznatelných znaků národa je jeho jazyk.
- V procesu **formování národa tvoří jednu z nejdůležitějších funkcí**, což je např. vidět ve **shodě názvů jazyka a národa**, ale i **geograficky má jazyk význam při sestavování národnostní struktury obyvatelstva světa**.
- I přesto **existují státy, které na svém území využívají až stovky jazyků**, např. Papua Nová Guinea (841), Indonésie (710) nebo Nigerie (526).

- **Určit, kolik na světě existuje jazyků, je prakticky vyloučené**, a to z důvodu jejich neustálého vývoje, vzniku nových a zániku nepoužívaných i rozšiřování poznání a informací o nich.
- **Odhaduje se, že počet jazyků ve světě dosahuje 7 tis.**, přičemž až **1/3 z nich je v ohrožení**, to znamená, že mají méně než 1 000 mluvčích, kteří jej dokážou aktivně používat.
- Na druhé straně až **polovina světové populace využívá dohromady pouze 23 jazyků.**

Nejvíce obyvatel světa hovoří ???

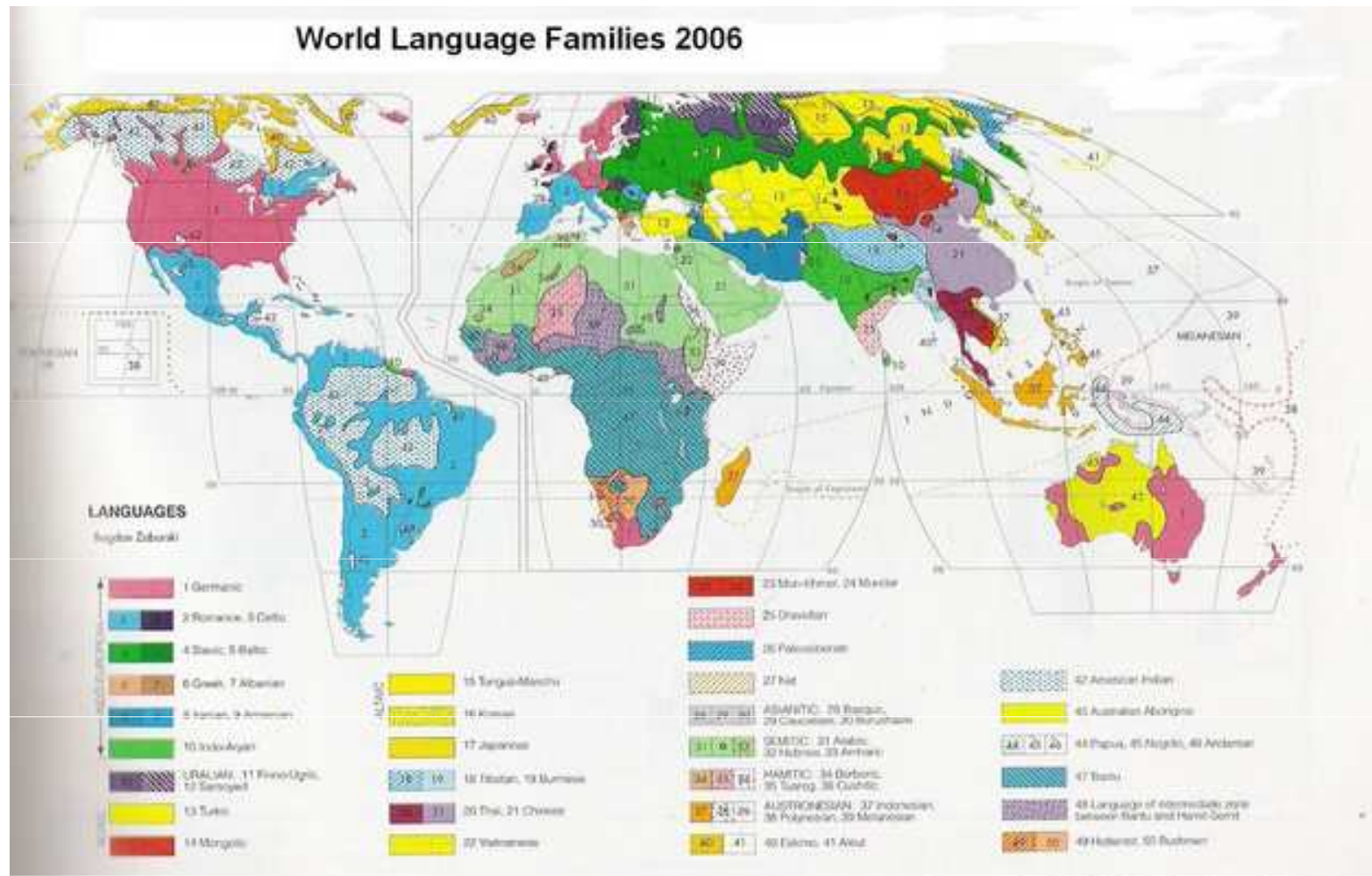
***Prostorově nejrozšířenější
jazyk světa je ???***

Pořadí	Jazyk	Rodilí mluvčí (v mil.)
1.	Čínština	1299
2.	Španělština	442
3.	Angličtina	378
4.	Arabština	315
5.	Hindština	260
6.	Bengálština (Bangladéš)	243
7.	Portugalština	223
8.	Ruština	154
9.	Japonština	128
10.	Lahndština (Pákistán)	119
11.	Jávanština	85
12.	Turečtina	79
13.	Korejština	77
14.	Francouzština	77
15.	Němčina	76

- Stejně jako determinace přesného počtu je **obtížné také určení nejvyužívanějších jazyků**. V současnosti je nejpočetnější obyvatelstvo hovořící čínštinou s přibližně 1,3 mld. rodilými mluvčími, z toho až jedna mld. hovoří **mandarínskou čínštinou**.
- Je třeba nicméně brát v úvahu, že **čínština je jednotná pouze v psané formě**.
- V mluvené formě jsou velké odlišnosti, přičemž může jít až o 300 různých jazyků/dialektů, které jsou pouze formálně sjednoceny jako čínština.
- Vliv jazyka je víceméně **prostorově omezen na území Čínské lidové republiky a Tchaj-wanu**.

- **Původní velké prostorové rozšíření ztratily, spolu s rozpadem koloniálních panství, francouzština a němčina, které jsou podle počtu rodilých mluvčích aktuálně na 14. a 15. pozici.**
- **V evropském prostředí ale mají stále důležitou roli.**
- **Většina evropských jazyků patří do indoevropské jazykové rodiny, které se dělí na menší skupiny.**
- **Největší skupiny jsou jazyky slovanské, germánské a románské, menší poté ugrofinské nebo baltské.**
- **V celém světě jsou zhruba dvě desítky hlavních jazykových rodin.**

World Language Families 2006



Source: Goode's World Atlas, 21st ed.

Struktura obyvatelstva II.

- **V Evropě dominuje angličtina**, ve které je schopných komunikovat 51 % občanů EU, z toho 13 % jako rodilí mluvčí, 38 % se jazyk naučilo.
- **Až 56 % občanů EU uvádí, že se kromě své mateřštiny dokáže domluvit alespoň ještě jedním cizím jazykem**, 28 % pak uvádí schopnost komunikovat ve dvou cizích jazycích.
- Zajímavostí je, že **97 % Slováků uvádí, že umí alespoň jeden cizí jazyk** (pravděpodobně ovlivněno znalostí češtiny), patří tak ke špičce v Evropě společně s Lucemburskem a Nizozemskem.
- Na opačné straně pak jsou státy **Irsko, Velká Británie, Itálie, Maďarsko, Portugalsko a Španělsko**, kde 50-60 % obyvatel uvádí, že kromě své mateřštiny neumí jiný jazyk.

- **V západní Evropě dominují románské jazyky zahrnující portugalštinu, španělštinu, francouzštinu a italštinu. Do stejné skupiny patří rumunština.**
- Specifické postavení mají ve Španělsku katalánština, galicijština a baskičtina.
- Baskičtina, využívaná v oblasti Baskicko a která má značnou kulturní i politickou autonomii, je uznávána jako jazyk menšiny a má status úředního jazyka této autonomní části.
- Je klasifikována jako izolovaný jazyk, tedy takový, který nelze zařadit do žádné jazykové rodiny.

- **Germánské jazyky se využívají především severních a západních zemích Evropy.**
- Z toho plyne i jejich rozdělení na **severogermánské** (islandština, faerština, norština, švédština, dánština) a **západogermánské** (skotština, angličtina, fríština, nizozemština, němčina).

- **Ve východní Evropě dominují slovanské jazyky**, které se vyznačují bohatým principem ohýbání slov.
- Slovanské jazyky se dělí na **západoslovanské** (čeština, polština, slovenština, lužická srbština, kašubština), **východoslovanské** (ruština, běloruština, ukrajinština) a **jihoslovanské** (srbština, černohorština, bosenština, chorvatština, makedonština, bulharština).

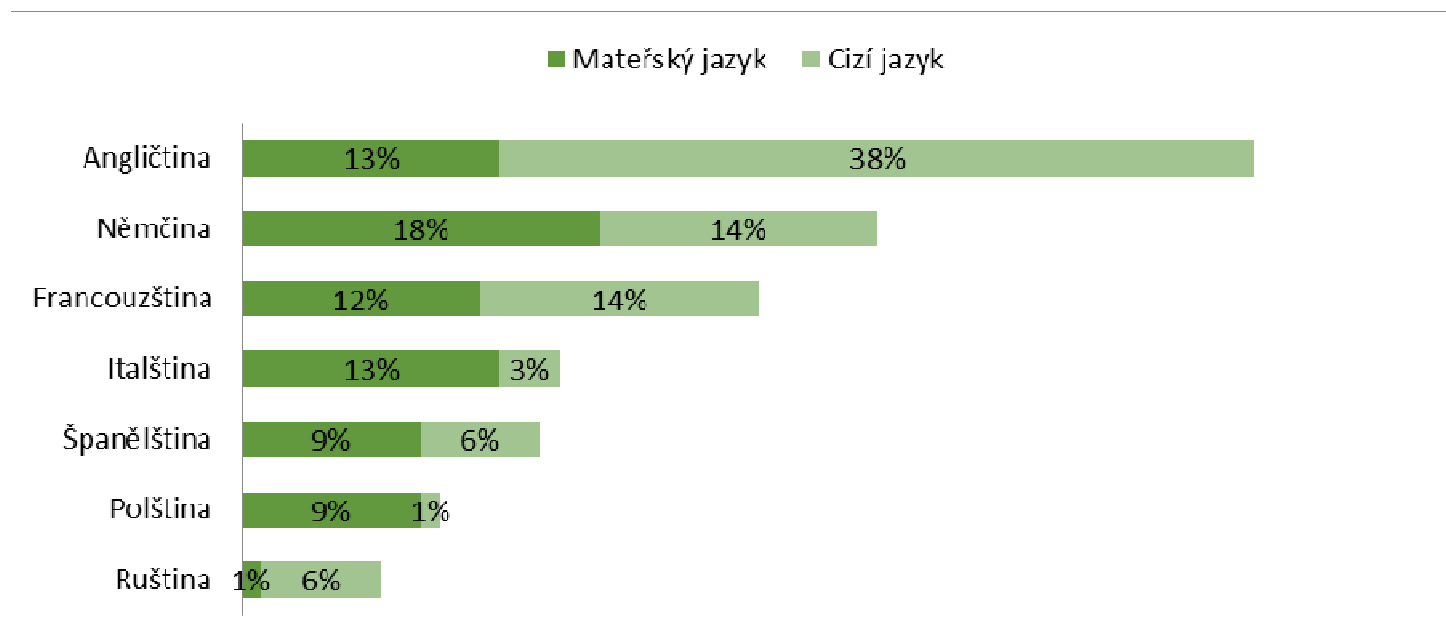
- **Do indoevropských jazyků patří také řečtina**, vyvinutá ze starořečtiny. Tvoří samostatnou vývojovou větev a používá se především v Řecku, na Kypru a v některých částech Turecka.
- **Vedle čínštiny je nejstarším kontinuálně používaným jazykem na světě**, ze kterého vychází i slova používaná v jiných jazycích (angličtina, francouzština, italština a další), stejně tak písmo – **alfabeta** – je nejstarší písmo nalezené na evropském kontinentu. Z ní se později vyvinuly azbuka a nejčastěji využívaná latinka.
- **„Lingua pura“?**
- **Další jazykovou skupinou v Evropě je ugrofinská**, která se dále dělí na ugrickou (maďarština) a finsko-permskou (finština, estonština) větev; všechny poté patří do uralské jazykové rodiny.



Struktura obyvatelstva II.

Jaký je nejpoužívanější jazyk v Evropě (počet rodilých mluvčích/mateřský jazyk)?

Nejpoužívanější jazyky v Evropské unii



Rasová, etnická a národnostní struktura

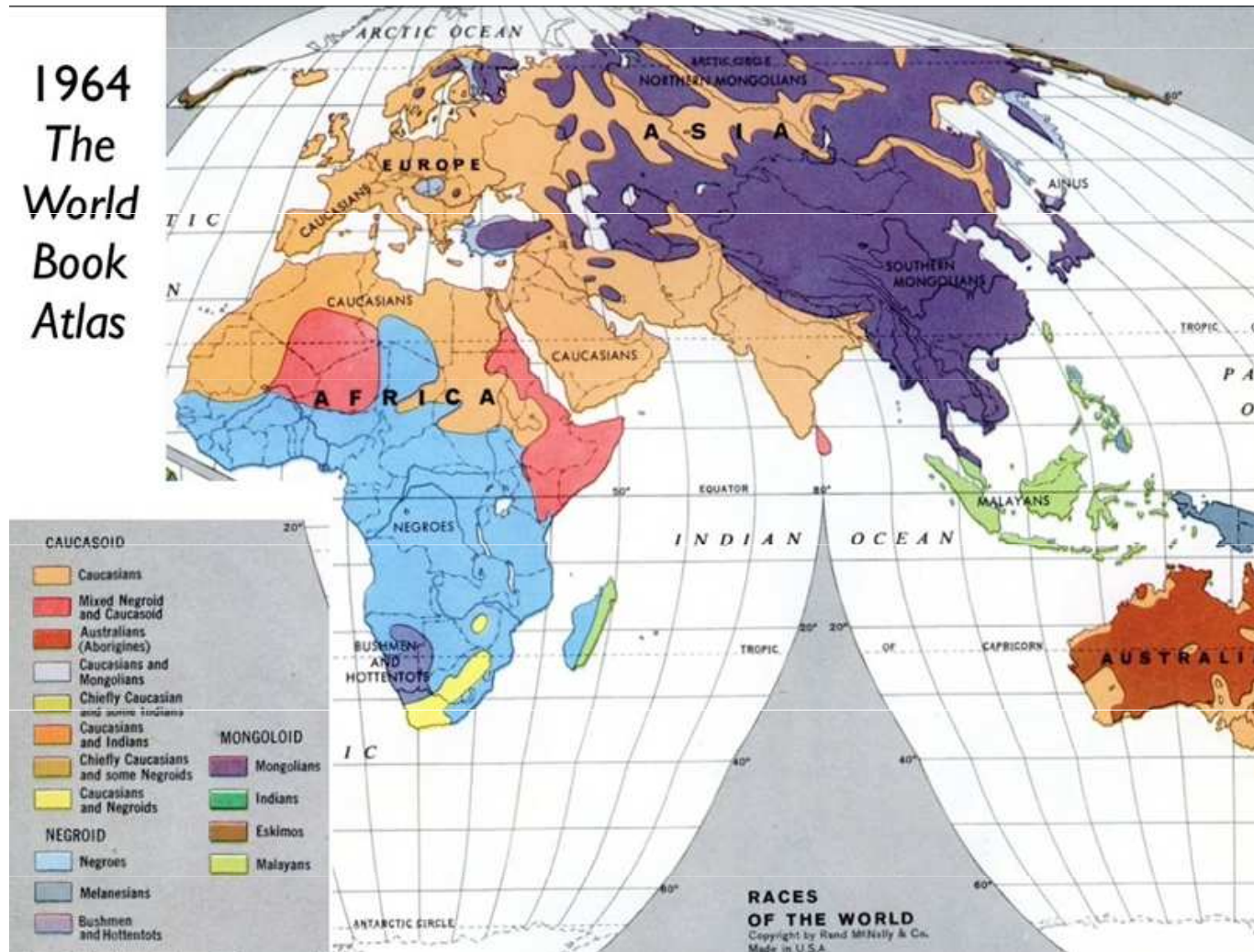
- **Lidská rasa** je velká skupina lidí s podobnými, dědičně podmíněnými, antropologickými znaky – barva pleti, barva a tvar vlasů a očí, tvar lebky, nosu, rtů, kterými se jednotlivé rasy od sebe navzájem odlišují.
- Na základě těchto odlišností se **na světě rozlišují tři rasy: europoidní, mongoloidní a negroidní.**

- **Europoidní (euro-asijská) - tzv. „bílá“ rasa, tvoří asi 50 % světové populace.** V důsledku evropské expanze europoidní rasa osídlila všechny části světa. Nejvíce jsou příslušníci této rasy zastoupeni v Evropě, Severní Americe, JZ Asii, Austrálii či arabské Africe. V moderní klasifikaci se užívá rozdělení na čtyři hlavní skupiny – nordický, baltický, dinarský a alpský typ.
- **Mongoloidní (asijsko-americká) – tzv. „žlutá“ rasa, zastupuje přibližně 40 % lidstva.** Nejvíce je rozšířena v Asii, ale také např. v Severní Americe či na Madagaskaru. Mongoloidní rasa se dělí na tři hlavní skupiny, a to centrální asijskou, asijsko-tichomořskou a indiánskou (tzv. „rudá“ rasa).
- **Negroidní (ekvatoriální) – tzv. „černá“ rasa, tvoří asi 10 % světové populace.** Největší zastoupení této rasy je ve střední a jižní Africe, dále v Austrálii a Oceánii (Nová Guinea). Rozlišují se dva základní typy, a to paleonegroidní (staročernošský) a neonegroidní (mladočernošský).

- Současné rasové složení světadílu je vzhledem k migracím obyvatelstva pestré. Výsledkem migrací je míšení lidských ras a vznik tzv. přechodných ras, respektive míšenců:

Mulat	Kříženec europoidní a negroidní rasy - bělocha a černocho
Mestik	Kříženec europoidní a mongoloidní rasy – Asiata, indiána a bělocha
Zambo	Kříženec negroidní a mongoloidní rasy - indiána a černocho

1964
The
World
Book
Atlas



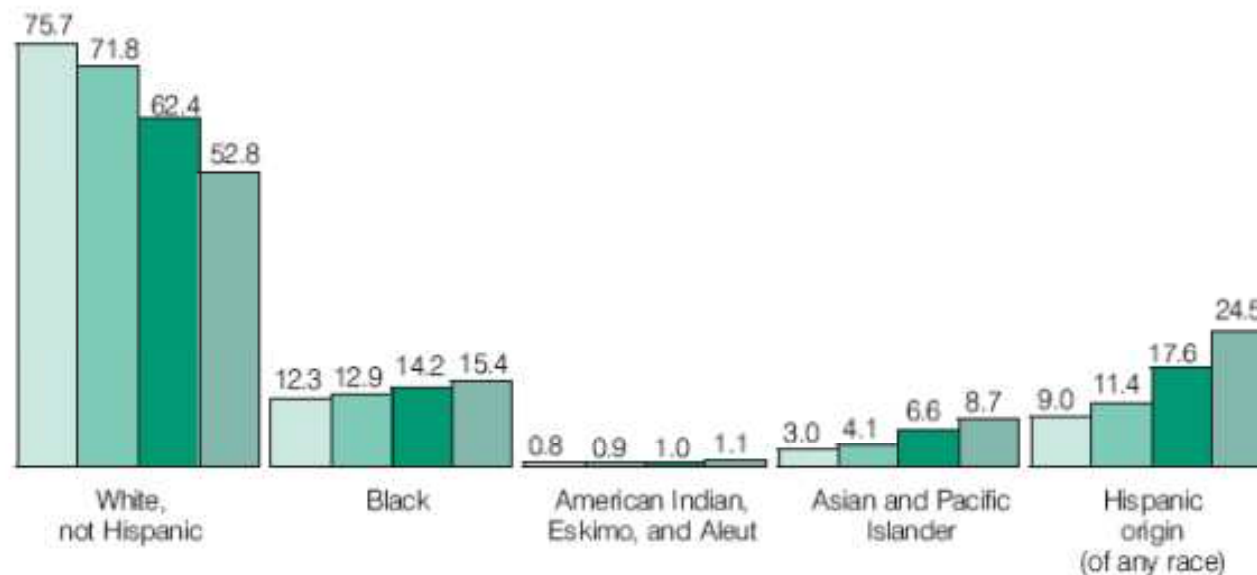
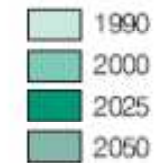
Struktura obyvatelstva II.

USA – vývoj rasové struktury

Figure 2-1.

Percent of the Population, by Race and Hispanic Origin: 1990, 2000, 2025, and 2050

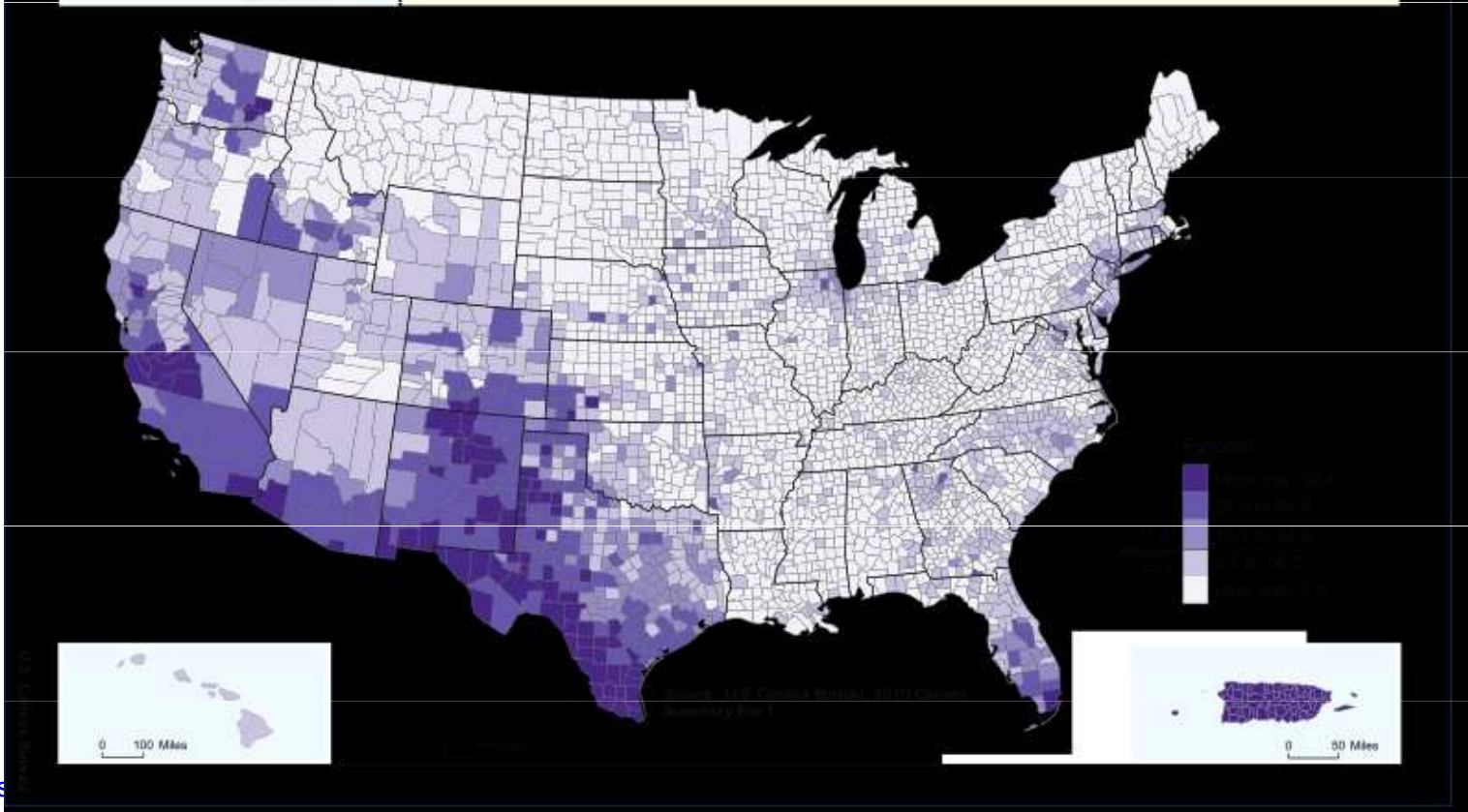
(Middle-series projections)





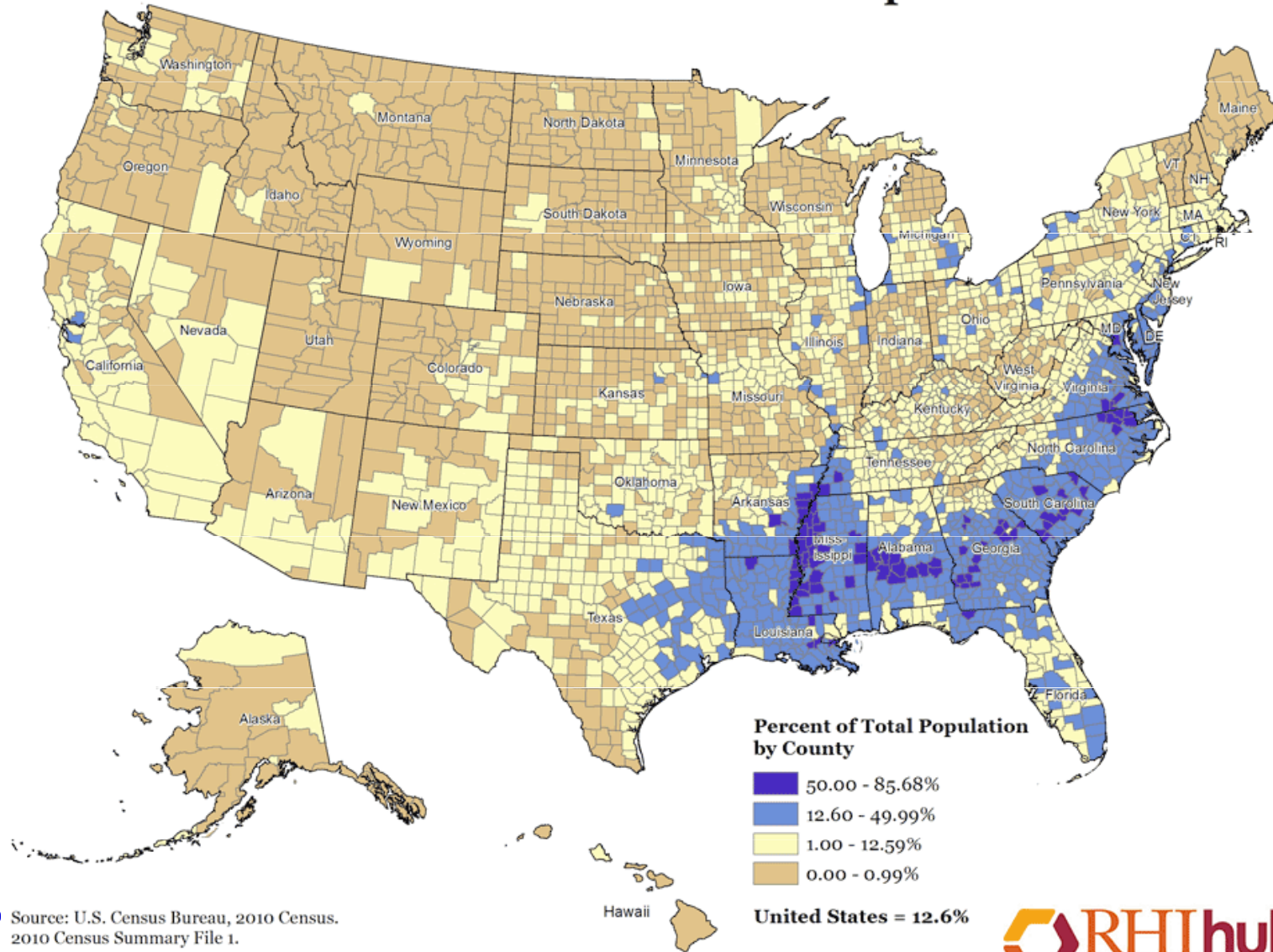
Hispanic or Latino Population as a Percent of Total Population by County: 2010

(For information on confidentiality protection, nonsampling error, and definitions, see www.census.gov/prod/cen2010/doc/sf1.pdf)



Struktura obyvatel

Black or African American Population

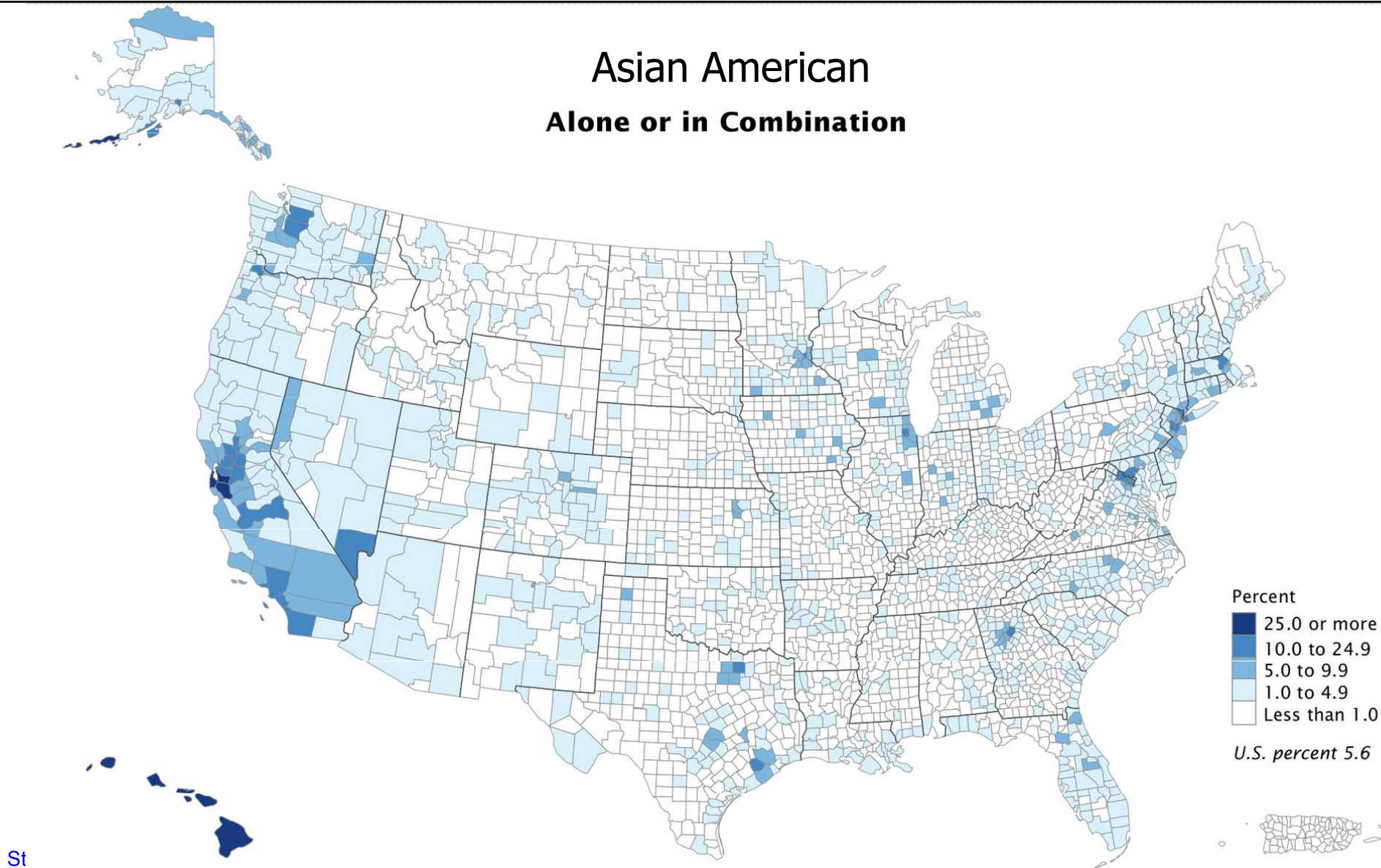


Struktura obyvat Source: U.S. Census Bureau, 2010 Census. 2010 Census Summary File 1.

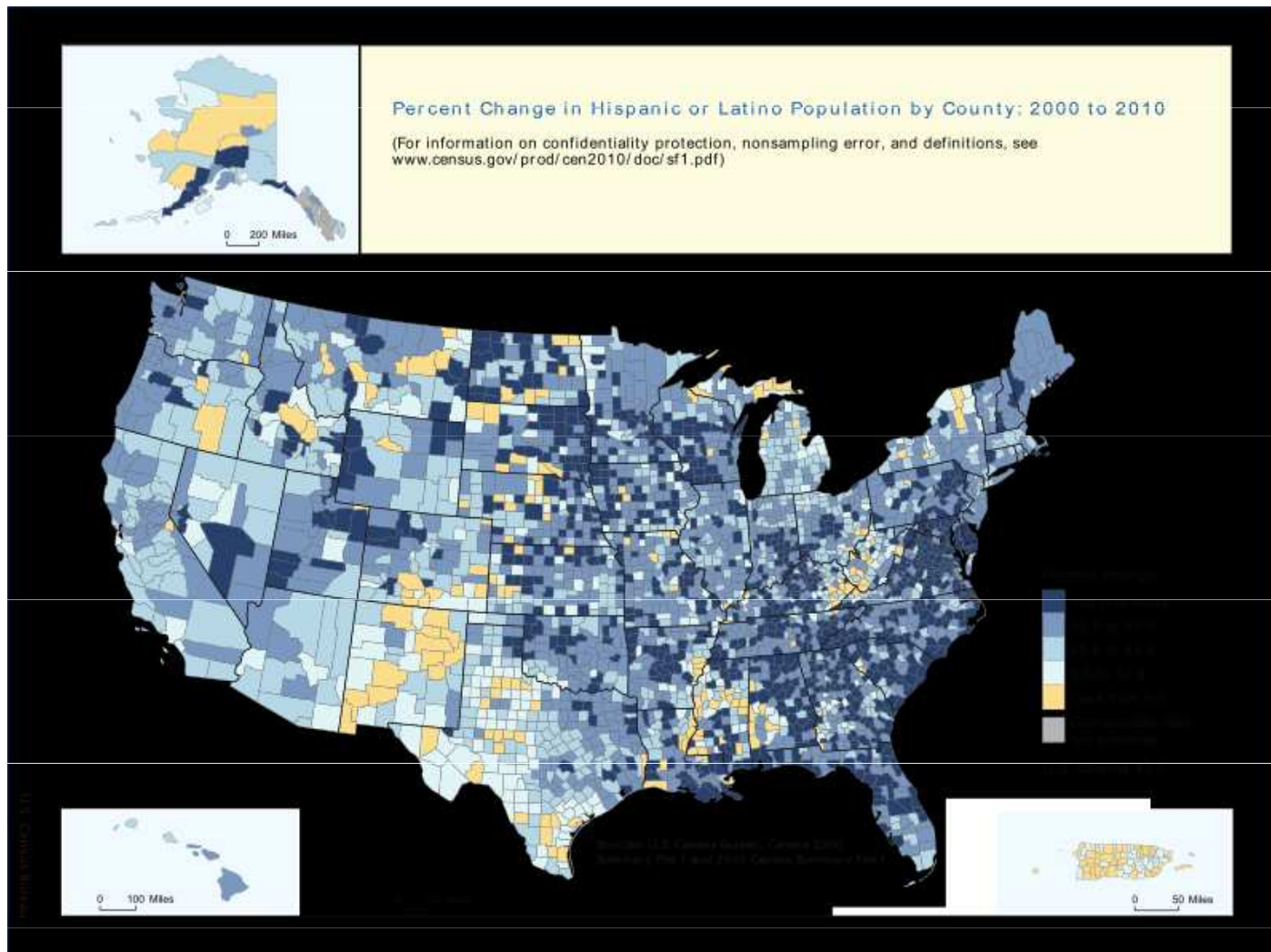
Note: Alaska and Hawaii not shown to scale



Asian American Alone or in Combination



Source: U.S. Census Bureau, *2010 Census Redistricting Data (Public Law 94-171) Summary File*, Table P1.



Struktura obyvateľstva II.

Etnická struktura

- **Etnicita** je mnohovýznamový pojem užívaný ve společenských vědách, který může označovat příslušnost jedince k etniku nebo etnické skupině, či se jedná o vědomí nebo pocit sounáležitosti s etnicky definovanou kolektivitou.
- Někdy se také hovoří o **normě a životním stylu**, které identifikují a odlišují skupiny osob od jiných lidí.
- Etnicitu lze získat **automaticky** (narozněním se do určitého etnického společenství) **nebo může být zvolena** (přechod do jiné etnické skupiny).

- **Ve světě se nachází nespočet etnických skupin, které lze charakterizovat dle vícečetných znaků.**
- **Za nejpočetnější etnickou skupinu jsou považováni Chanové, jež spojuje jazyk (čínština) a kultura.**
- **V některých případech se etnické skupiny nachází pouze na území jednoho státu, konkrétně např. Afroameričané, což je dáno historickými souvislostmi a sjednocujícím znakem je rasa.**
- **Např. Peršany lze nalézt po celém světě a jejich společným znakem je vedle kultury také jazyk a rasa má v tomto případě upozadující roli.**

Příklady etnických skupin ve světě

název etnika	kritérium	země pobytu	přibližný počet
Afroameričané	Rasa	USA	43 mil
Angličané	Jazyk	Spojené království, USA, Austrálie, Nový Zéland, Kanada, JAR, Zimbabwe	100 mil
Bengálci	Rasa, jazyk	Bangladéš, Indie, Pákistán, Saudská Arábie	300 mil
Chanové	Jazyk, kultura	Čína, Tchaj-wan, Hongkong, Singapur, Macao	1,310 mil
Peršané	Jazyk, kultura	Írán, Tádžikistán, Uzbekistán, Pákistán, Irák, USA	81 mil

- **Česká republika, coby „multikulturní“ společnost**, byla a částečně stále je utvářena odlišnými etnickými, sociálními a náboženskými skupinami.
- Přesto má **ve společnosti zásadní postavení majorita**. Při vzniku **Československého státu v roce 1918** žilo na území **početné německé, maďarské, polské a židovské obyvatelstvo**.
- Vlivem druhé světové války a období krátce po něm (odsun německého obyvatelstva) a následného uzavření hranic vojsky **se společnost postupně homogenizovala a během 2. poloviny 20. století ustálila na 93-95 % českého (moravského a slezského) obyvatelstva**.

Struktura obyvatelstva II.

- **Národnost je příslušnost osoby k určitému národu**, kdy národ je chápán jako společenství, na jehož utváření mají největší vliv společná kultura, dějiny, území, či jazyk a jehož členové mají podvědomí sounáležitosti s tímto společenstvím.
- **V průběhu času se měnil význam pojmu národnost, takže je velmi složité jej definovat.**
- Národnost lze **získat narozením, adopcí, uzavřením manželství**, ale nevyklučuje se hlášení k více národnostem nebo také k žádné.

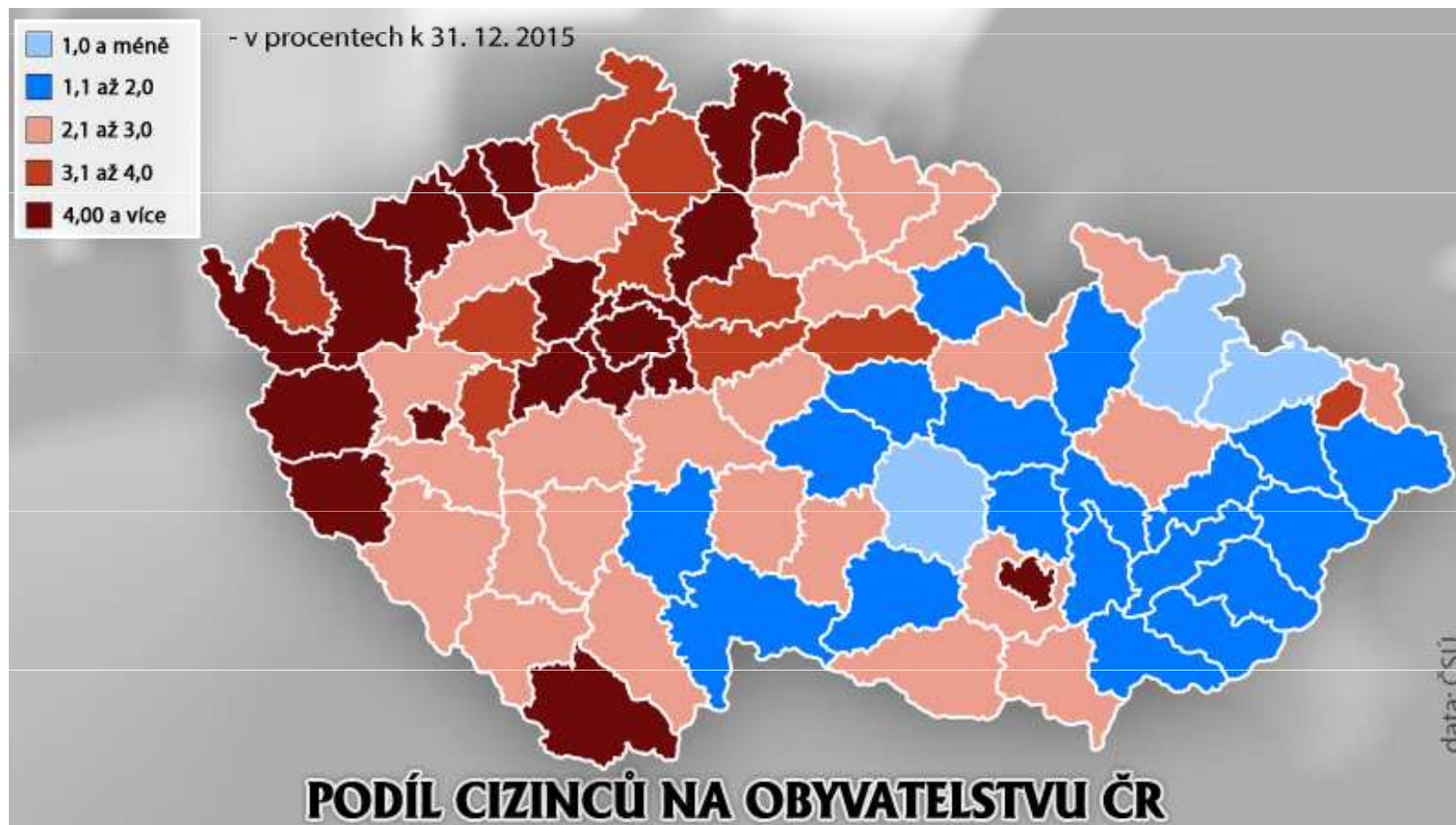
- Je vhodné rozlišovat národnost danou etnickým původem (například na základě stejného jazyka či kultury), či **politickým** (dáno občanstvím), kdy za příslušníky národa jsou považováni všichni, co jsou teritoriálně soustředěni ve státě, jsou jeho občany a mají právo účastnit se politiky a uplatňovat svoji suverenitu.
- Nevylučuje se také provázání těchto dvou skutečností dohromady.
- **Někdy se národnost ztotožňuje či zaměňuje se státní příslušností a občanstvím.**

- **V České republice se zjišťuje národnost v rámci sčítání lidu, domů a bytů.** V čase se měnily jak definice, tak metodika a význam zjištěných údajů měl v různých obdobích rozdílnou váhu.
- **Česká republika se vyznačuje národnostní homogenitou (jednou z největších na světě) s dominantním zastoupením české národnosti.**
- **Charakter byl utvářen historickým a politickým vývojem země** (migrací obyvatelstva během 2. světové války, válečnými ztrátami národnostních skupin, poválečným odsunem a výměnou obyvatelstva, re/emigrací a přesídlováním).

- **Nejpočetnější národnostní menšinou byli až do druhé světové války Němci, avšak po odsunu po roce 1946 jejich místo zaujali Slováci, kteří tvoří nejpočetnější menšinu dodnes.**
- Otevření hranic po roce 1989 znamenalo méně kontrolovaný přísun národnostních menšin, zvýšil se zejména podíl:
 - **vietnamské národnostní menšiny**, jenž činil v roce 2011 na území České republiky 0,3 % z celkové populace (30 tis. osob);
 - dále se jednalo o **Ukrajince** s podílem 0,5 % (53 tis. osob)
 - a **Rusy** s 0,2 % (18 tis. osob).

Vývoj národnostního složení obyvatel České republiky v letech 1921-2011 (v %)

národnost	sčítání lidu								
	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011
Česká	67,5	68,4	93,8	94,3	94,5	94,6	81,2	90,4	64,3
Moravská	-	-	-	-	-	-	13,2	3,7	5,0
Slezská	-	-	-	-	-	-	0,4	0,1	0,1
Slovenská	0,2	0,4	2,9	2,9	3,3	3,5	3,1	1,9	1,4
Polská	1,0	0,9	0,8	0,7	0,6	0,6	0,6	0,5	0,4
Německá	30,6	29,5	1,8	1,4	0,8	0,6	0,5	0,4	0,2
Maďarská	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1



Struktura obyvatelstva II.

Struktura obyvatelstva podle ekonomické aktivity

- Mezi důležité strukturální klasifikace obyvatelstva patří i vztah osob k ekonomické činnosti. Informace o úrovni ekonomické aktivity obyvatelstva v jednotlivých zemích (země OECD nebo EU) až do úrovně území **NUTS III** zjišťují prostřednictvím výběrového šetření pracovních sil (VŠPS) národní statistické úřady.
- VŠPS je provázané se standardy a doporučeními **Mezinárodní organizace práce** (*International Labour Organization*, ILO).

- **Ekonomicky aktivní obyvatelstvo (pracovní sílu) tvoří podle VŠPS zaměstnaní a nezaměstnaní.**
- Za **zaměstnané** jsou považovány všechny osoby starší 15 let, které patří mezi placené zaměstnance, příslušníky armády nebo osoby zaměstnané ve vlastním podniku.
- Za **nezaměstnané** jsou považovány osoby 15leté a starší, které souběžně splňují tři podmínky:

1) nemají placené zaměstnání ani sebezaměstnání;

2) zaměstnání aktivně hledají - formou aktivního hledání práce se rozumí hledání prostřednictvím úřadu práce nebo soukromé zprostředkovatelny práce, dále hledání práce přímo v podnicích, využívání inzerce, podnikání kroků pro založení vlastní firmy, podání žádosti o pracovní povolení a licence nebo hledání zaměstnání jiným způsobem;

3) jsou připraveny k nástupu do práce (okamžitě nebo nejpozději do dvou týdnů) – buď pro výkon placeného zaměstnání nebo zaměstnání ve vlastním podniku.

- **Ekonomická aktivita obyvatelstva je zjišťována v jednotlivých zemích také v rámci sčítání lidu.**
- **Zatímco VŠPS zjišťuje aktivitu čtvrtletně, v případě ČR do úrovně krajů, sčítání lidu většinou jednou za 10 let, ale do územní úrovně obcí, a dokonce i základních sídelních jednotek.**
- Ekonomická aktivita obyvatel České republiky při sčítání lidu je zjišťována v souladu s definicemi a doporučeními ILO a LSF (*Labour Force Surveys*) pro sledování charakteristik na trhu práce.

- ***Ekonomicky aktivní*** obyvatelstvo tvořící pracovní sílu jsou tedy i při sčítání lidu osoby, které splňují požadavky na zařazení mezi zaměstnané a nezaměstnané. Mezi ***zaměstnané*** patří všechny osoby ve věku 15 a více let, které v rozhodný okamžik sčítání byly:

- | |
|--|
| - zaměstnanci v placeném zaměstnání jako zaměstnanci, patřily mezi sebezaměstnané (zaměstnavatelé, samostatně činní, členové produkčních družstev) nebo pomáhající členy rodiny; |
| - pracující důchodci, pracující studenti a učni; |
| - ženy na mateřské dovolené (28 resp. 37 týdnů); |

- **Nezaměstnané** jsou všechny osoby ve věku 15 a více let, které byly v rozhodný okamžik sčítání:
 - bez práce,
 - hledaly aktivně práci
 - a byly připraveny k nástupu do práce.

- **Ekonomicky neaktivní** osoby jsou:
 - nepracující důchodci,
 - ostatní nepracující osoby s vlastním zdrojem obživy,
 - děti předškolního věku,
 - nepracující žáci, studenti a učni,
 - osoby v domácnosti,
 - ženy na další mateřské dovolené, resp. osoby na rodičovské dovolené a ostatní závislé osoby.

- Základním ukazatelem ekonomické aktivity je ***míra ekonomické aktivity*** (EA), kterou lze charakterizovat jako **podíl ekonomicky aktivních (zaměstnaných a nezaměstnaných) na celkové populaci**.

$$\text{Míra ekonomické aktivity} = \frac{\text{Počet ekonomicky aktivních}}{\text{Celková populace}} * 100(\%)$$

- Daleko nejsledovanějším ukazatelem o situaci na trhu práce je však **míra nezaměstnanosti**.
- Tento ukazatel poskytují pravidelně čtvrtletně **výsledky výběrového šetření pracovních sil**.
- Ukazatel se nazývá „**obecná míra nezaměstnanosti**“, aby se odlišil od „**míry registrované (evidované) nezaměstnanosti**“, která je ve většině evropských zemí **publikována úřady práce měsíčně**, a to v daleko podrobnějším územním rozlišení (často až do úrovně obcí), než v případě VŠPS.

- Obě uvedené míry nezaměstnanosti se počítají podle stejného vzorce jako podíl nezaměstnaných (dosažitelných uchazečů o zaměstnání) z pracovní síly (zaměstnaných a nezaměstnaných neboli ekonomicky aktivních).

$$\text{Míra nezaměstnanosti} = \frac{\text{Počet nezaměstnaných}}{\text{Pracovní síla}} * 100(\%)$$

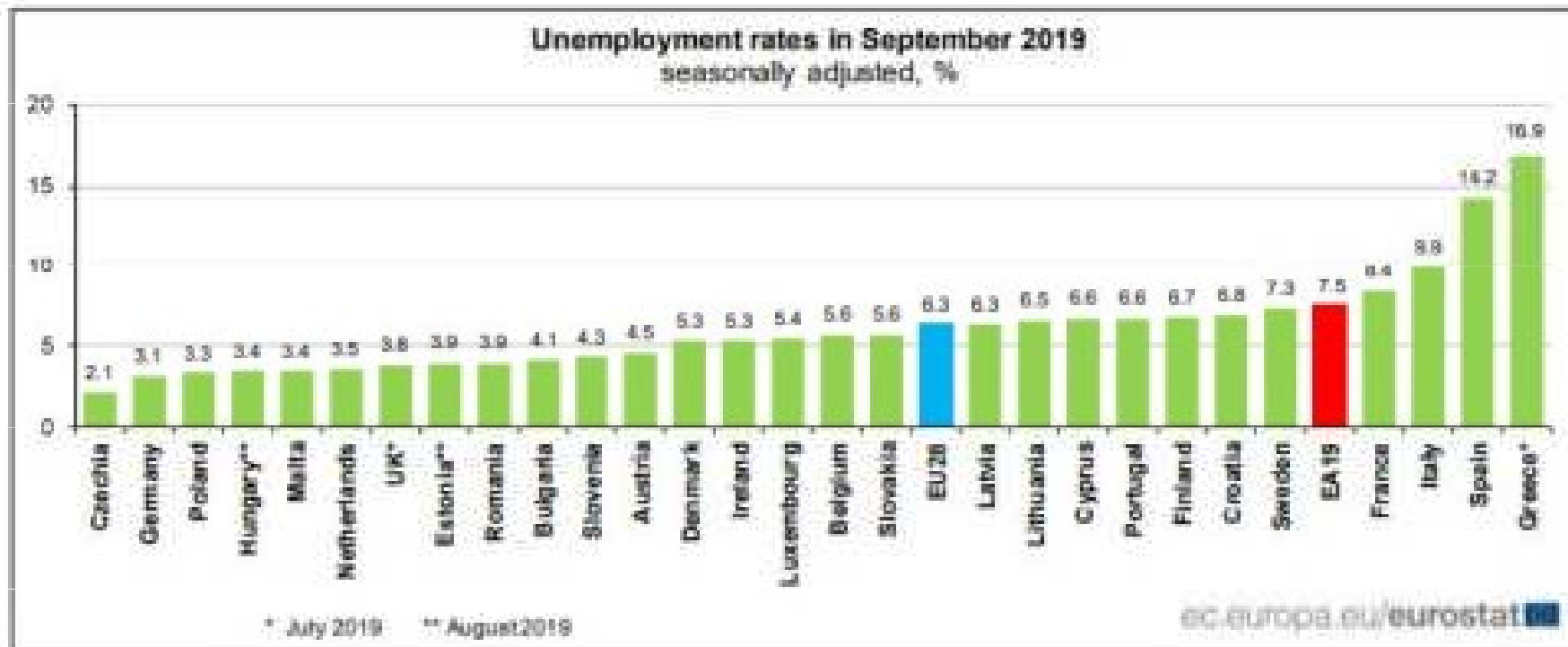
- **V roce 2012 došlo ke změně metodiky výpočtu úrovně nezaměstnanosti v okresech, správních obvodech a obcích. Míra registrované nezaměstnanosti byla nahrazena novým ukazatelem, a to „*podílem dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15-64 let na obyvatelstvu stejné základní věkové skupiny*“ (tj. na produktivním obyvatelstvu).**
- **Ve jmenovateli vzorce pro výpočet úrovně nezaměstnanosti se místo pracovní síly (ekonomicky aktivního obyvatelstva) se nyní používá produktivní obyvatelstvo.**

$$\text{Podíl} = \frac{\text{Počet uchazečů o zaměstnání ve věku 15-64 let}}{\text{Počet obyvatelstva ve věku 15-64 let}} * 100(\%)$$

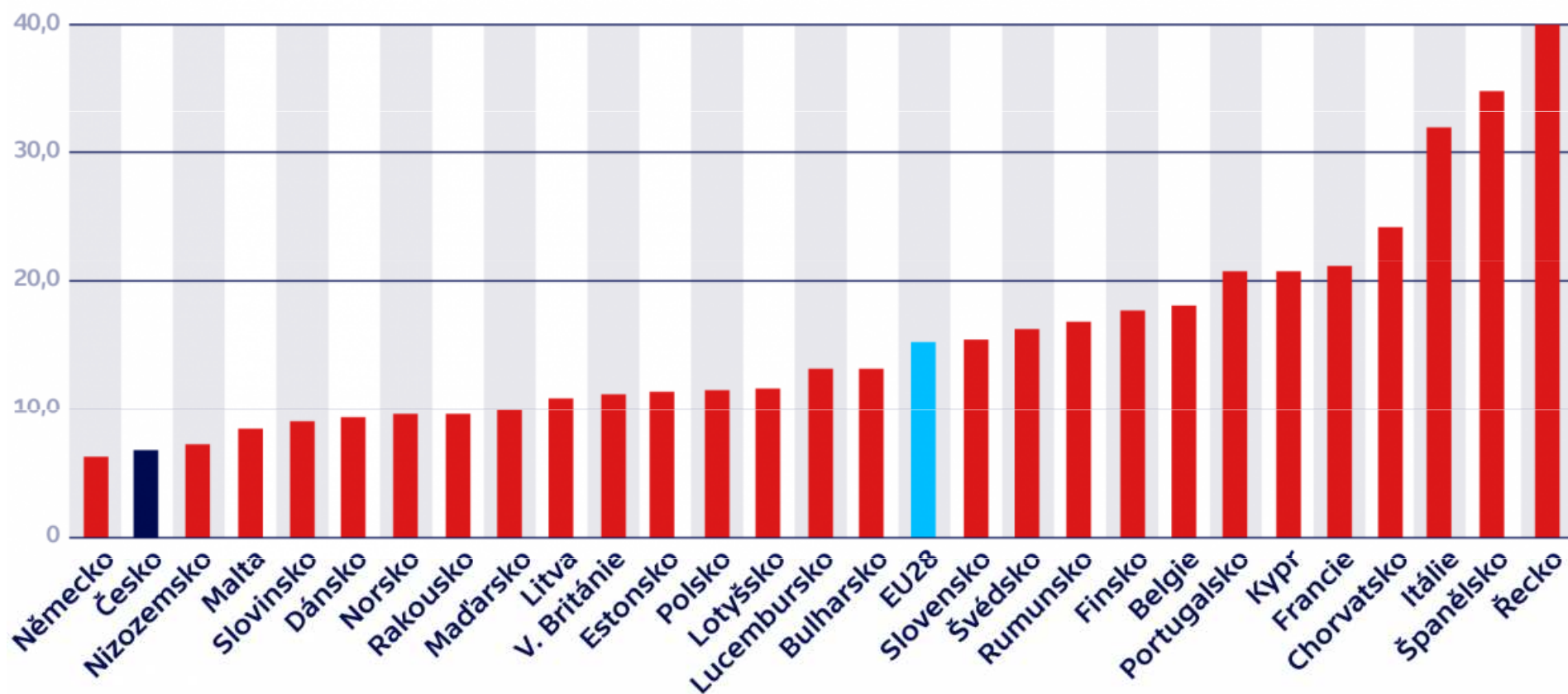
Jaký je zásadní rozdíl mezi oběma ukazateli? Respektive jaký je rozdíl mezi ekonomicky aktivním obyvatelstvem a obyvatelstvem v produktivním věku?

- **Nový ukazatel PNO je nižší než míra nezaměstnanosti** (v současnosti zhruba o jeden procentní bod), neboť **ve jmenovateli** vzorce pro jeho výpočet (obyvatelstvo v produktivním věku) **jsou zahrnuté i některé skupiny ekonomicky neaktivního obyvatelstva (studenti, učni, osoby na rodičovské dovolené apod.)**

Jak si stojí česká republika v míře nezaměstnanosti v rámci EU?



Nezaměstnanost mladistvých v jednotlivých zemích EU (v %, průměr leden–říjen 2018)



Str. Zdroj: Eurostat, Macrobond, Ekonomický a strategický výzkum, Komerční Banka

- Z evropských zemí mimo EU měl nejnižší obecnou míru nezaměstnanosti Island (2,9 %).
- Z mimoevropských zemí mělo velmi nízkou míru nezaměstnanosti především Japonsko (2,4 %).
- V USA míra nezaměstnanosti činila 3,9 %, což bylo podstatně méně než v Evropské unii (7,5 %).
- V ní existovaly tři země, u nichž míra nezaměstnanosti překračovala hranici 10 %. Šlo o Řecko, Španělsko a Itálii.

Demografická data a sčítání lidu

- Základní podmínkou studia demografických jevů a procesů je **získávání demografických informací** – ty se získávají především ***statistickým popisem***
- Předpokladem pro zpracování a vyhodnocení demografických jevů a procesů je tedy **zajištění kvalitní datové základny**, což vyžaduje:
 - **přesné definování jevu** (např. „živě narozené dítě“)
 - **registraci v době nebo bezprostředně po sledované události** (např. narození, úmrtí)
 - **zajištění úplnosti dat o daném souboru** (např. věk všech obyvatel)

- V pozadí zájmu o demografickou statistiku (zpočátku zejména **vývoj obyvatelstva**) stály ryze **praktické důvody**

Jaké to asi byly důvody?

- 1) Nejprve pouze snaha zjistit výsledný efekt populačního vývoje – **počet lidí – zdroj vojenské, hospodářské a politické síly a moci státu a vybrané daně**

- 2) Od starověku podněcovaly zájem o zjištění počtu lidí také **obavy z možného přelidnění světa a nedostatku obživy pro obyvatelstvo**
(Populační teorie Thomase Malthuse...)

- **Odhady počtu obyvatelstva**, založené na primitivních a neúplných soupisech osob, **byly velmi nedokonalé** až fantastické
- **I dnes** (v době počítačové modelace) **je velmi obtížné zpětně odhadovat počet obyvatel** ve staro/středověku – historická retrospektiva je složitá, nemá ověřitelný základ (a co teprve odhady do budoucna..)
- **Evropa**
 - Kolem roku 1000: 25-30 mil. obyvatel
 - Kolem roku 1300: 70-100 mil.
 - Od poloviny 16. století začíná počet obyvatel rychleji růst (výjimky: Třicetiletá válka, různé velké epidemie, morové rány a hladomory..)
 - Současnost: 745 mil. obyvatel

DATA O OBYVATELSTVU SVĚTA: ZDROJE

United Nations – Population Division

- <https://population.un.org/wpp/>
- <https://data.un.org/default.aspx>

Population Reference Bureau

- <https://www.prb.org/2018-world-population-data-sheet-with-focus-on-changing-age-structures/>
- https://www.prb.org/wp-content/uploads/2018/08/2018_WPDS.pdf

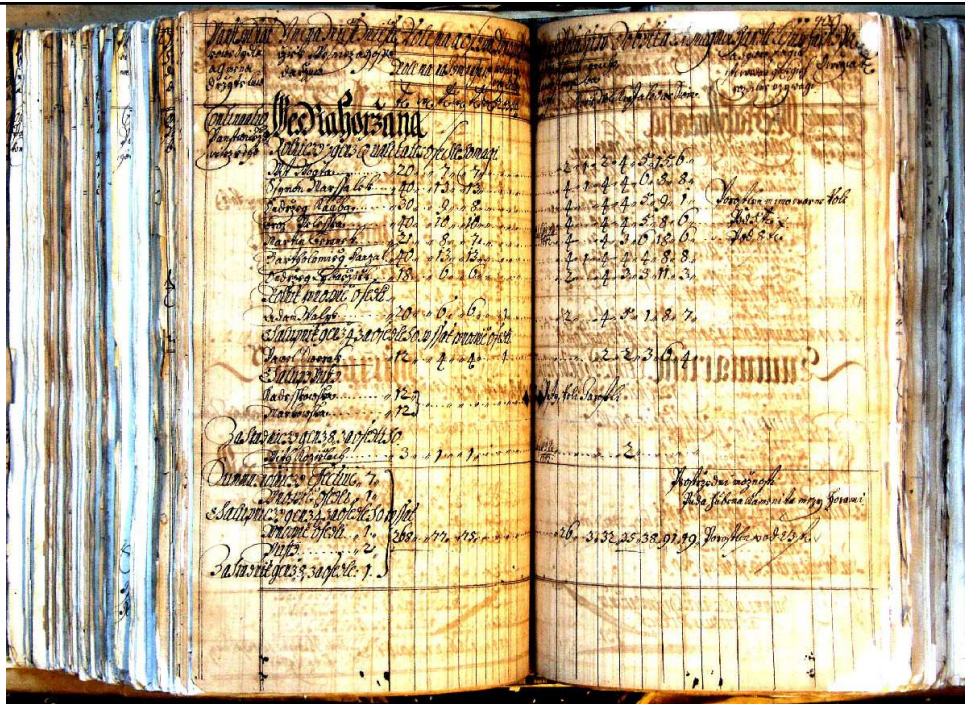
Central Intelligence Agency

- <https://www.cia.gov/library/publications/resources/the-world-factbook/>

STATISTICKÉ PRAMENY K VÝVOJI OBYVATELSTVA V ČESKÝCH ZEMÍCH

1. Předstatistické období

- Asi do poloviny 18.století
- Nejstarší - mimodemografické zdroje (antropologické), nepsaná podoba
- Později – soupisy a zápisy za účelem **vybírání daní, odvodů k vojsku, zjištění majetku**
- 16. stol. – v zemi České sečtena města, městečka, zámky, tvrze, vesnice, dvory, ale i hospodáři
- **„Berní rolla“ (1654)**, nejdůležitější pramen pro **odhad počtu obyvatelstva po třicetileté válce** - potřeba získání příjmu pro obnovu a chod země



Společná, Spáls, Nahořany

Příjímá		Splaty		Náhořany		Zlětice	
1715	1720	1725	1730	1735	1740	1745	1750
16	10	20	30	40	50	60	70
17	11	21	31	41	51	61	71
18	12	22	32	42	52	62	72
19	13	23	33	43	53	63	73
20	14	24	34	44	54	64	74
21	15	25	35	45	55	65	75
22	16	26	36	46	56	66	76
23	17	27	37	47	57	67	77
24	18	28	38	48	58	68	78
25	19	29	39	49	59	69	79
26	20	30	40	50	60	70	80
27	21	31	41	51	61	71	81
28	22	32	42	52	62	72	82
29	23	33	43	53	63	73	83
30	24	34	44	54	64	74	84
31	25	35	45	55	65	75	85
32	26	36	46	56	66	76	86
33	27	37	47	57	67	77	87
34	28	38	48	58	68	78	88
35	29	39	49	59	69	79	89
36	30	40	50	60	70	80	90
37	31	41	51	61	71	81	91
38	32	42	52	62	72	82	92
39	33	43	53	63	73	83	93
40	34	44	54	64	74	84	94
41	35	45	55	65	75	85	95
42	36	46	56	66	76	86	96
43	37	47	57	67	77	87	97
44	38	48	58	68	78	88	98
45	39	49	59	69	79	89	99
46	40	50	60	70	80	90	100

SOUCENÍ, SPÁLS, NAHOŘANY

Město	Spáls	Nahořany	Zlětice	Tato má obec			
				Obec	Spáls	Nahořany	Zlětice
16	10	20	30	40	50	60	70
17	11	21	31	41	51	61	71
18	12	22	32	42	52	62	72
19	13	23	33	43	53	63	73
20	14	24	34	44	54	64	74
21	15	25	35	45	55	65	75
22	16	26	36	46	56	66	76
23	17	27	37	47	57	67	77
24	18	28	38	48	58	68	78
25	19	29	39	49	59	69	79
26	20	30	40	50	60	70	80
27	21	31	41	51	61	71	81
28	22	32	42	52	62	72	82
29	23	33	43	53	63	73	83
30	24	34	44	54	64	74	84
31	25	35	45	55	65	75	85
32	26	36	46	56	66	76	86
33	27	37	47	57	67	77	87
34	28	38	48	58	68	78	88
35	29	39	49	59	69	79	89
36	30	40	50	60	70	80	90
37	31	41	51	61	71	81	91
38	32	42	52	62	72	82	92
39	33	43	53	63	73	83	93
40	34	44	54	64	74	84	94

Struktura obyvatelstva II.

1654 Berní Rula

Jména vesnic a hospodářů	Rolí má a osívá			Vnově se osazují léta			Pohořalí	Dokonce pustý a kdo týchž případností užívá	Handle a živnosti	Potahů		Dobytka chová				Poznámky
	rolí má	seje na zimu	seje na jaro	[16] 52	[16] 53	[16] 54				chovati může	nybí chová	krav	jalovic	ovcí	sviň	

Jména vesnic a hospodářů	Rolí má a osívá						Vnově se osazují léta			Pohořalí	Dokonce pustý a kdo týchž případností užívá	Handle a živnosti	Potahů		Dobytka chová				Poznámky
	rolí má		seje na zimu		seje na jaro		[16] 52	[16] 53	[16] 54				chovati může	nybí chová	krav	jalovic	ovcí	sviň	
	str.	v.	str.	v.	str.	v.													

1654 Tax Assessment Roll

Names of villages and landlords	Tillable land under seed						Newly settled this year			Burned	Desolate and who is using it	Trade	Teams (horses and oxen)		Livestock				Remarks
	tillable land		sown in winter		sown in spring		[16] 52	[16] 53	[16] 54				Capacity to keep	Presently keeping	cow	heifer	sheep	swine	
	str.*	v.**	str.*	v.**	str.*	v.**													

Historical units of measurement:

* - "strych" acreage, equals to 0.7 acre, also known as "korec"

** - "vertel" equals to ¼ of "strych"



Struktura obyvatelstva II.

2. Období soupisů obyvatelstva

- ***Berní rollu*** je možné považovat za **první systematickou demografickou** akci v českých zemích
- V roce 1748 na ni navázal ***první rustikální katastr tereziánský*** (podobně koncipovaný) a následovaly další (druhý katastr rustikální, ***dominikální katastr*** a josefínský katastr)

Co to je rustikální a dominikální?

Harmen		Häusern des Mallen an Vrtestämigen		Die Leiden		Ersehen	
1	20	1	2	1	2	1	2
2	20	1	2	1	2	1	2
3	20	1	2	1	2	1	2
4	20	1	2	1	2	1	2
5	20	1	2	1	2	1	2
6	20	1	2	1	2	1	2
7	20	1	2	1	2	1	2
8	20	1	2	1	2	1	2
9	20	1	2	1	2	1	2
10	20	1	2	1	2	1	2
11	20	1	2	1	2	1	2
12	20	1	2	1	2	1	2
13	20	1	2	1	2	1	2
14	20	1	2	1	2	1	2
15	20	1	2	1	2	1	2
16	20	1	2	1	2	1	2
17	20	1	2	1	2	1	2
18	20	1	2	1	2	1	2
19	20	1	2	1	2	1	2
20	20	1	2	1	2	1	2
21	20	1	2	1	2	1	2
22	20	1	2	1	2	1	2
23	20	1	2	1	2	1	2
24	20	1	2	1	2	1	2
25	20	1	2	1	2	1	2
26	20	1	2	1	2	1	2
27	20	1	2	1	2	1	2
28	20	1	2	1	2	1	2
29	20	1	2	1	2	1	2
30	20	1	2	1	2	1	2
31	20	1	2	1	2	1	2
32	20	1	2	1	2	1	2
33	20	1	2	1	2	1	2
34	20	1	2	1	2	1	2
35	20	1	2	1	2	1	2
36	20	1	2	1	2	1	2
37	20	1	2	1	2	1	2
38	20	1	2	1	2	1	2
39	20	1	2	1	2	1	2
40	20	1	2	1	2	1	2
41	20	1	2	1	2	1	2
42	20	1	2	1	2	1	2
43	20	1	2	1	2	1	2
44	20	1	2	1	2	1	2
45	20	1	2	1	2	1	2
46	20	1	2	1	2	1	2
47	20	1	2	1	2	1	2
48	20	1	2	1	2	1	2
49	20	1	2	1	2	1	2
50	20	1	2	1	2	1	2

Struktura obyvatelstva II.

- Od poloviny 18. století jsou dalším a významnějším zdrojem poznání o obyvatelstvu již skutečné **soupisy obyvatelstva** (populační soupisy)
- **První soupis obyvatelstva** z roku 1754 za Marie Terezie – **konskripční tabulka** – obce s údaji o počtu obyvatelstva podle pohlaví a pěti věkových skupin (0-15, 15-20, 20-40, 40-50, 50+), soupisy poté označovány také jako **konskripce**

- Jednalo se o **výjimečný počin**, který proběhl na celém území státu souběžně
- Kanskripce však byla prováděna „dvojkolejně“, jak **církevními**, tak **politickými úřady**
- Kanskripce **měly být prováděny každý rok**, ale to bylo i vzhledem k četným externím okolnostem (válka s Pruskem) nereálné



- Byly také dosti **nepřesné**, odporovaly si, výsledky dalších konskripcí neodpovídaly vývoji a sledu demografických i dalších událostí
- V roce 1770 byly **zrušeny církevní konskripce**, politické soupisy se začaly provádět ve **spolupráci s vojenskými orgány** (Josef II)



- Od roku 1807 zajišťovaly konskripce již jen **orgány veřejné správy** (jedny data), byly každoročně aktualizovány (až do roku 1826)

3. Období sčítání lidu

- První soupis, který byl označen jako **sčítání** proběhl dle nových nařízení v roce **1830**, měl však neuspokojivé výsledky a v dalším roce byl opakován
- Pak probíhaly soupisy **každý třetí rok** až do roku 1851 (podle starých předpisů josefínské doby)
- Mezitím se **zdokonalila statistická věda i technika**, bylo potřeba **doplnit podmínky úplnosti a správnosti získávaných výsledků**
→ výsledek: **sčítání bude provedeno jediným orgánem ve státě k jedinému dni** (zákon z roku 1857 platící pro celou rakouskou monarchii)

Proč byly preferovány takové požadavky?

- V roce 1857 tak proběhlo **první sčítání vyhovující základním novodobým požadavkům**
- **ALE!!! Za první moderní sčítání lidu v rakouské monarchii se označuje až sčítání k 31.PROSINCI 1869**
- Ve stejném roce byl vydán zákon, který stanovoval, že sčítání se mají konat v **desetiletých obdobích** v letech končících nulou, a to k 31.prosinci roku
- Takto proběhla sčítání v letech **1880, 1890, 1900 a 1910**

- Sčítáno mělo být (a bylo) **přítomné obyvatelstvo**, v místě, kde se právě nacházelo v „rozhodný okamžik“ sčítání, tj. k 31.12., což ovšem způsobovalo nemalé problémy
- Československá sčítání lidu po 1. světové válce **navázala na rakouskou tradici** (kontinuita dat, moderní obsah..) a postupně se zdokonalovala

VI.

Kreis Schlesien Ortsgemeinde Skalitz Haus-Nr. 1
 Bezirk Teschchen Pfarrei Skalitz Zahl der Wohnpartien 2

Aufnahmsbogen

zur

Zählung der Bevölkerung und der wichtigsten häuslichen Aufhänger nach dem Stande vom 31. December 1869.

1. In den Aufnahmsbogen sind sämtliche Personen, welche im Ort (Zuhause), nach der Reihenfolge der Wohnpartien aufgenommen; in eine Wohnpartei noch nicht aufgenommen, so hat die Eintragung nach der Ordnung vom 20. März zum obigen Eintragsort zu erfolgen.

2. Die Eintragung der Personen, welche zu jeder Wohnpartei gehört (Hausnummern), hat auch dann zu geschehen, wenn sie nicht, z. B. auf Spitals, im Gefängnisse u. dgl. abwesend sind. Eltern und Kinder der Mütter müssen, in sofern sie noch nicht selbstständig sind, nicht aufgenommen werden, z. B. in Schulen, als Lehrlinge, auf der Wanderschaft, u. s. w. abwesend sind.

3. Gehört eine Partei zum aktiven Militär (zum schweben Heere, Marine, zur Gendarm- oder Marine-Verwaltung), so sind nur ihre Angehörigen (einschließlich der Bedienung, dann jene Dienstboten und Kuchenschaffner, welche aktiven Militärs dienen, in den Aufnahmsbogen einzutragen.

4. Frauen müssen die mit Ehepartnern zusammen, die Ehefrauen und Kinder, fern von im Ruhestande mit oder ohne Militärdienst befindlichen Offizieren, Woiwoden und Partisanen, die pensionierten oder pensionierten Unterpartisanen, die bei der Uebernahme noch inaktiv sind, die Mannschaften der Reserve und endlich die außerhalb der Invalidenliste lebenden Veteranen und die Weibchen (den nicht ihren Angehörigen u. s. w.) auch für ihre Parteien in den Aufnahmsbogen eingetragen werden. Unter der Kategorie-Bezeichnung „Officiere“ sind auch die Gendarmen der Kavallerie, Wache und Reiter-Regimenten (Officiere) mit auch die z. B. welche eine Wohnung am 31. December 1869 unterworfen gewesen sind anzudeuten anzuzeigen.

H a m e u. j. Familienname (Zusatz, Vornamen (Zusatz), Wohnpartei und Wohnung	Ge- schlechts- jahr	Religion	Familienstand	Beruf oder Beschäftigung	Geburtsort	Jugendigkeit	Anwesen- den	Abwesend	Anmerkung.
I 1. <u>Scha</u> <u>Johanna</u>	1837	ev.	verheiratet	Lehrerin	Skalitz	1			
2. <u>Wojtisch</u> <u>Johanna</u>	1846	ev.	verheiratet	Lehrerin	Skalitz	1			
II 3. <u>Kusina</u> <u>Maria</u>	1827	ev.	verheiratet	Lehrerin	Skalitz	1			
4. <u>Wojtisch</u> <u>Agathe</u>	1829	ev.	verheiratet	Lehrerin	Skalitz	1			
5. <u>Wojtisch</u> <u>Karl</u>	1838	ev.	verheiratet	Lehrerin	Skalitz	1			
6. <u>Wojtisch</u> <u>Johanna</u>	1868	ev.	verheiratet	Lehrerin	Skalitz	1			
7. <u>Wojtisch</u> <u>Ludwig</u>	1852	ev.	verheiratet	Lehrerin	Skalitz	1			
8.									
9.									
10.									
11.									

Struktura obyvatelstva II.

SČÍTACÍ ARCH

pro bytovou stranu (ústav) *Frank Šaršpan*

Číslo bytu	Jméno	Přítomnost uhlí pro domácí spotřebu	Počet lidí	Příslušnost k národním skupinám	Má-li svatební sázku	Má-li děti v ústavu	Kategorie	Národnost	Dodatečné poznámky
8	Šaršpan Šarš	ne	10	ma	ne	ne	IV	čechy	domovní příslušnost čechy
20	Šaršpan Šarš	ne	2	ma	ne	ne	IV	čechy	domovní příslušnost čechy
21	Šaršpan Šarš	ne	2	ma	ne	ne	IV	čechy	domovní příslušnost čechy
31	Šaršpan Šarš	ne	2	ma	ne	ne	IV	čechy	domovní příslušnost čechy
43	Šaršpan Šarš	ne	2	ma	ne	ne	IV	čechy	domovní příslušnost čechy
50	Šaršpan Šarš	ne	2	ma	ne	ne	IV	čechy	domovní příslušnost čechy

Sčítací listy číslo I. č.

Ústav: *Čechy*
 Národnost: *ma*
 Ústav: *Frank Šaršpan*
 Ústav: *Frank Šaršpan*

Číslo domu: *50*
 Číslo bytu: *5*

Národnost	Pohlaví	Stav	Věk	Druh povolání	Povolání			Příjmení
					Pracovní	Pracovní	Pracovní	
50	ma	žena	40	domovní práce	1	1	1	Šaršpan
41	mu	muž	40	domovní práce	1	1	1	Šaršpan
42	mu	muž	40	domovní práce	1	1	1	Šaršpan
50	ma	žena	40	domovní práce	1	1	1	Šaršpan
50	ma	žena	40	domovní práce	1	1	1	Šaršpan
50	ma	žena	40	domovní práce	1	1	1	Šaršpan
50	ma	žena	40	domovní práce	1	1	1	Šaršpan

Struktura obyvatelstva II.

- Upustilo se od rozhodného okamžiku k 31.12
- Další sčítání lidu se tak uskutečnila v letech **1921, 1930, 1950, 1961, 1970, 1980, 1991, 2001** (většinou na začátku března nebo prosince)

Proč to nejsou roky končící nulou a chybí 1940?

- Ve 20. letech se předpokládalo, že **sčítání budou prováděna**, podle vzoru z anglosaských zemí, po **pěti letech**, ale **včas se od toho upustilo**

Proč asi?

NEJVÝZNAMNĚJŠÍ ZMĚNY VE SČÍTÁNÍCH LIDU

1921

- Za politicky nejdůležitější se považovalo zjištění ***národnosti*** ***obyvatelstva***, a to na základě „***mateřského jazyka***“ a nikoliv „obcovací řeči“, jak tomu bylo za Rakouska

Co myslíte, proč tato změna?

1930

- K novým znakům patřily: **minulé bydliště sčítaných**, pokud osoba nebyla sečtena v obci svého narození („***rodáci***“), **místo přistěhování** do místa, kde byla osoba sčítána a ***plodnost žen***

Struktura obyvatelstva II.

1950

- Byl uskutečněn také **soupis zemědělských, průmyslových a živnostenských závodů** („národní sčítání 1950“)
- **Poslední sčítání** zpracované za tzv. **přítomné obyvatelstvo**
- Nadlouho poslední sčítání, kdy se zjišťovala **příslušnost k církvi**
- **Nová definice národnosti**: „příslušnost k národu s jehož kulturním a pracovním společenstvím je sčítaný vnitřně spjat a k němuž se hlásí“
- První oficiální název: „**sčítání lidu, domů a bytů**“, data o obyvatelstvu a objektech bydlení se však ještě nepodařilo vzájemně propojit

The image shows a screenshot of the CSFD.cz website. At the top, there is a red header with the CSFD.cz logo and the text "Česko-Slovenská filmová databáze". To the right of the logo is a search bar with the text "Hledat" and a magnifying glass icon, and a link "podrobné vyhledávání →". Below the header is a navigation menu with links: "Novinky", "Videa", "Televize", "Kino", "Filmy online", "DVD & Blu-ray", "Tvůrci", "Žebříčky", "Filmotéky", and "Uživatelé". The main content area features a film entry for "Národní sčítání 1950". The entry includes a placeholder image for the film, the title "Národní sčítání 1950", the genre "Krátkometrážní / Dokumentární", the country and year "Československo, 1950, 12 min", the director "Režie: Egmont Beck", and the actor "Hrají: Otakar Brousek st. (vyp.)". Below the film entry is a row of icons representing different features: "přehled", "komentáře", "zajímavosti", "ocenění", "video", "galérie", "ext. recenze ve filmotéce", "v bazaru", and "diskuze".

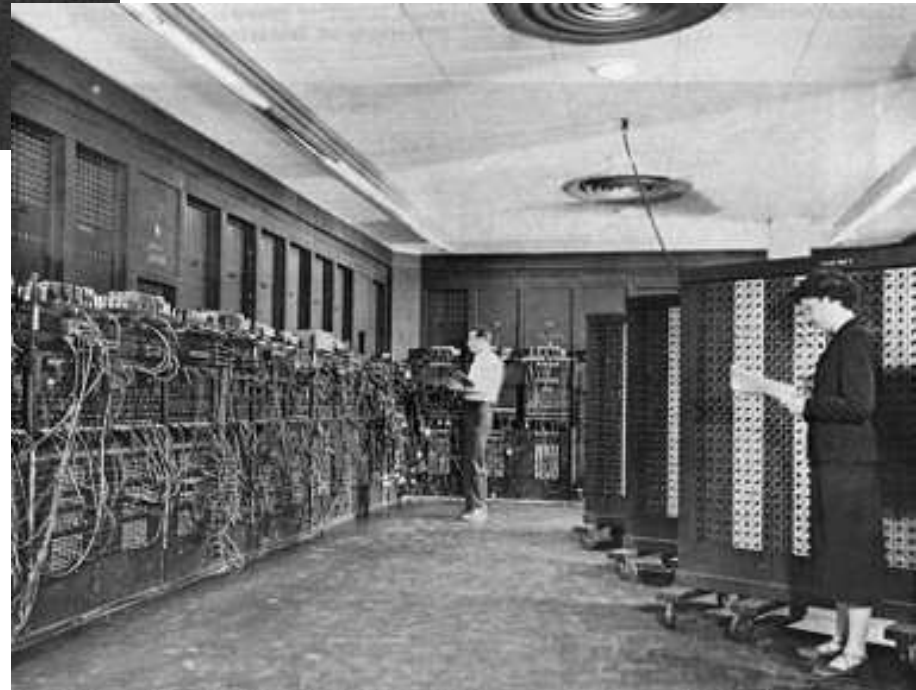
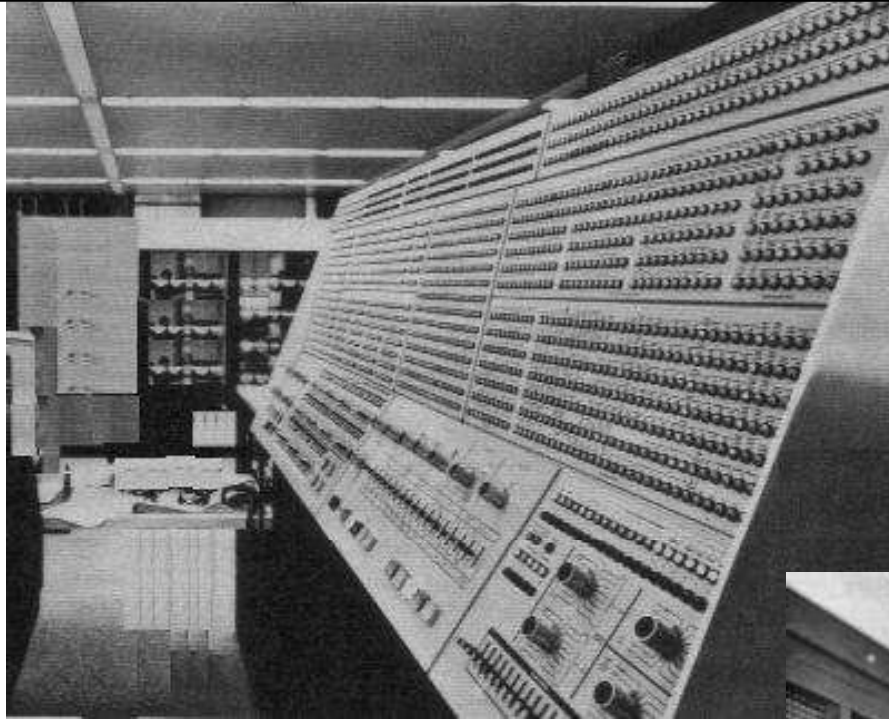
Struktura obyvatelstva II.

1961

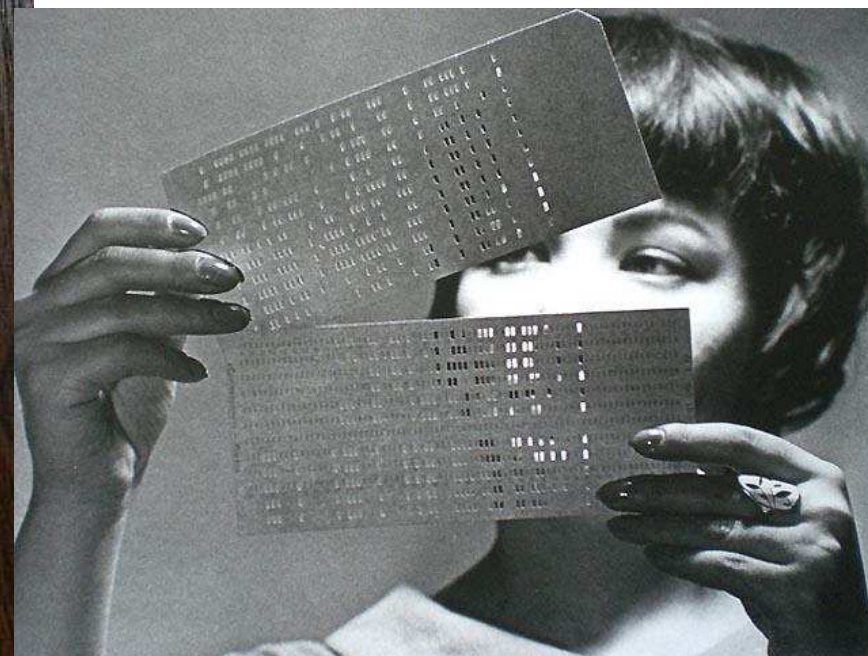
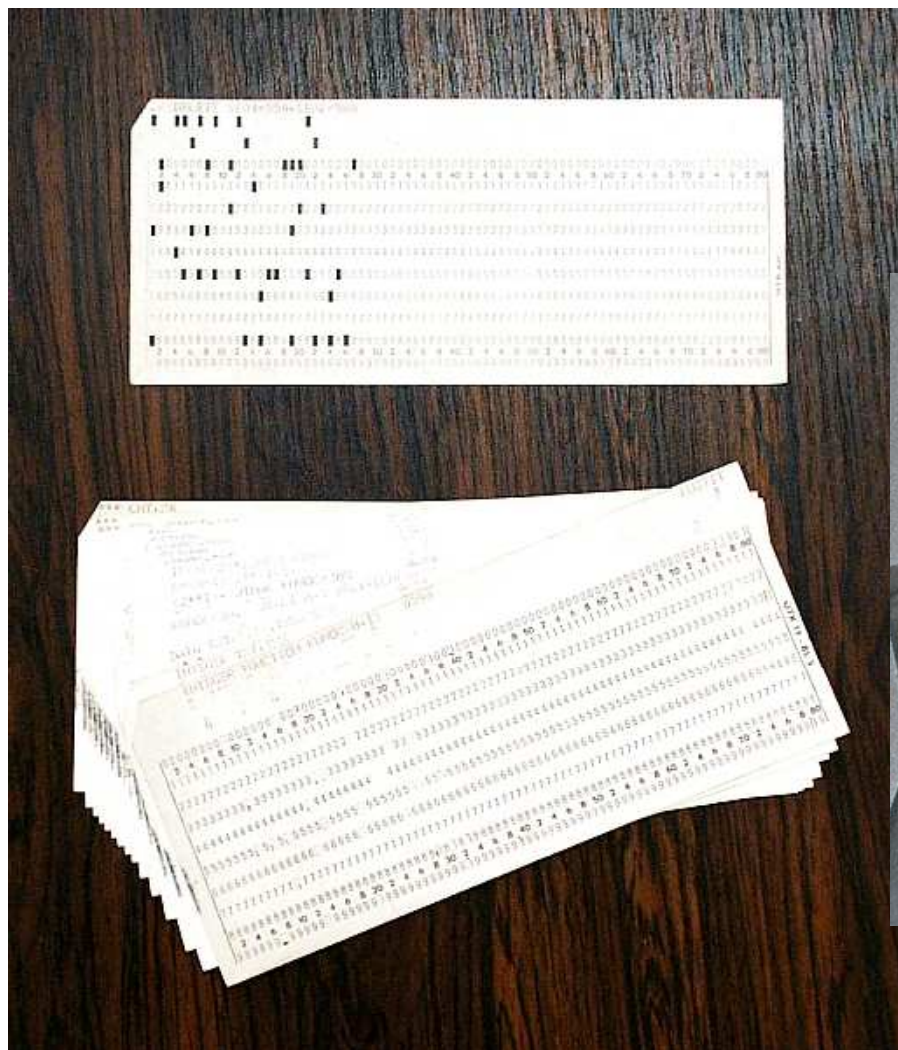
- Poprvé provedeno za **bydlící obyvatelstvo** a podle koncepce tzv. **cenových domácností** (možnost zjištění **struktury domácností a rodin** – důležité!)
- Poprvé se zjišťovaly údaje o **dojížděce do zaměstnání (velmi důležitý krok nejen pro dopravní obslužnost!!)** mezi okresy i do větších měst
- Získaná data za bydlící obyvatelstvo umožnila následně založit a vést **roční bilance obyvatelstva** podle řady kritérií

1970

- Poprvé bylo ke zpracování výsledků využito **velkokapacitního sálového počítače** CDC 3300 (tzv. děrné štítky)
- Poprvé byly výsledky zpracovány za tzv. ***základní sídelní jednotky - zsj*** („lokality“ na venkově a „urbanistické obvody“ ve vybraných městech)
- Nové zjišťovací znaky: **rómské obyvatelstvo, rodné číslo, státní příslušnost**, v rámci dojíždky do zaměstnání a škol její **doba, vzdálenost, frekvence a použitý dopravní prostředek; vybavení domácností** některými předměty dlouhodobého užívání



Struktura obyvatelstva II.



Struktura obyvatelstva II.

- Jen pro zajímavost – **děrných štítků bylo použito ke sčítání lidu v USA již v roce 1890! (*ale jakým způsobem?*)**
- Zajišťovala ho dnešní firma IBM, která se tehdy jmenovala *Computing Tabulating Recording* a zabývala se výrobou předmětů denní potřeby jako vah, automatických kráječů masa, hodin pro kontrolu pracovní doby a dalšího vybavení
- Poněkud nešťastně se firma IBM „proslavila“ za 2. světové války, kdy se její registrační automaty IBM (modely Hollerith, ze závodu Dehomag) postupně začaly používat v 78 koncentračních a vyhlazovacích táborech nacistického Německa

1980

- Za základě výsledků byl založen „**centrální registr obyvatelstva**“ (samostatný registrační lístek, předáno správám SNB, dnes již prakticky nefunkční)
- Prohloubení dat o plodnosti žen, třídění zsj podle typů a velikostí – jinak **žádné významnější změny**
- Zpracování výsledků proběhlo na sálovém počítači Cyber 180
- Údaje ve formě číselných kódů byly převedeny na **magnetické pásky** (výsledky tištěné i na „mikrofiších“)

1991

- Poslední československé sčítání lidu
- Znovu zařazena otázka na **mateřský jazyk a trvalé bydliště** v době narození sčítané osoby
- Znovu zařazena otázka na **náboženské vyznání**
- Zjišťovaly se **navíc** tzv. **objekty individuální rekreace** (chaty a chalupy a tzv. „vyčleněné“ chalupy z domovního fondu) – velmi **významné pro cestovní ruch!!** (bohužel naposledy...)



- Změnil se způsob zjišťování **ekonomické aktivity a společenských skupin**
- Velmi výrazná změna se týkala **klasifikace národností**
Co to tehdy v reálu znamenalo?
- Výsledky zpracovány ve výpočetním středisku FSÚ opět na počítači Cyber 180; poprvé **plně databázovány v elektronické podobě**



Struktura obyvatelstva II.

2001

- Sčítání proběhlo v souladu s **metodickými doporučeními OSN a Eurostatu**
- Tři formuláře: ***sčítací list osob, bytový list a domovní list***
- Nové otázky: **druhé nebo další zaměstnání, vybavení domácností počítačem**
- Vypuštěné otázky: vybavenost domácností mrazničkou, automatickou pračkou a televizorem

- v rámci cestovního ruchu se sledovaly **pouze neobydlené byty sloužící k rekreaci**
- Data pořízena **poprvé optickým čtením** a zpracována v databázi Oracle

Jakou „formou“ u nás dlouhodobě sčítání probíhá? Kdo předává a vybírá sčítací formuláře?

2011

- **26.2 – 6.3.:** spuštění bezplatného infocentra, roznáška letáků, domluvení termínů
- **7.3. – 25.3.:** sčítací komisaři začínají roznášet formuláře – ***list sčítací osoby*** + pro majitele a uživatele bytu ***bytový list*** + pro majitele a správce domů ***domovní list***
- **25.3. – 26.3.:** půlnoc z 25. na 26.3. je ***rozhodným okamžikem sčítání***, informace se do formulářů vyplňují podle toho, co platí v tuhle chvíli (např. pokud se dítě narodí hodinu po půlnoci, tak se nezapočte k danému sčítání)

26.3. – 14.4.: odevzdávání vyplněných formulářů

- Osobní odevzdání sčítacímu komisaři
- *On-line vyplnění na internetu* (novinka)
- Zdarma poštou v obálce s předtištěnou adresou

- I při on-line vyplňování na internetu bylo třeba převzít **papírový formulář s unikátními kódy**

- Podle průzkumů asi **1/3 lidí** oprávněných se sčítat **vyplnila dotazník přes internet**

- Sčítací list osob vyplňovali **všichni lidé přítomní v „rozhodný okamžik sčítání“** na území České republiky bez ohledu na to, zda bydleli v bytě, ubytovacím zařízení nebo jiném objektu
- Formulář se **vyplňoval i za osoby dočasně nepřítomné**, pokud v bytě či jiném zařízení fakticky bydlely a byly členy domácnosti
- **Za nezletilou (nezpůsobilou) osobu poskytl údaje její zákonný zástupce**

- **Novinky ve sčítání 2011**
- **Přibylo:** on-line vyplnění, **registrované partnerství, lidé bez domovů, vybavenost domu či bytu internetem** (nikoliv počet připojených počítačů)..
- **Nezjišťuje se:** **vybavenost domácností** (lednička, televizor, automobil, chata..), **příjmy a výdaje domácností..**
- **Pokuta** až 10 tis. při bojkotu

Kolik si myslíte, že celá ta akce stála?

Struktura obyvatelstva II.

MUNI
ECON



Struktura obyvatelstva II.

Dalšími zdroji dat o obyvatelstvu České republiky jsou:

- ***Evidence přirozené měny a demografická evidence***

- jedná se o **evidence narození, úmrtí, potratů, sňatků, rozvodů, nemocnosti apod.;**
- **data shromažďují zejména matriky, zdravotnická zařízení (zejména Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR) a soudy;**
- **pravidelně (měsíční, čtvrtletní a roční periodicitu) jsou k dispozici údaje o pohlaví a věku, sňatcích a rozvodech;**
- publikováno dříve jako Pohyby obyvatelstva, v současné době jako Databáze demografických údajů za obce ČR a v rámci demografických ročenek různých prostorových úrovní v gesci ČSÚ.

- ***Evidence stěhování***
- ***Populační registr***
- ***Zvláštní šetření (zejména tzv. výběrová šetření)***
 - požadované charakteristiky u výběrových šetření jsou zjišťovány jen u **části populace** (výběrový vzorek obyvatel, resp. domácností) a jejich **vypovídací schopnost je možné považovat za dobrou na úrovni republiky a krajů**
 - Nejznámější je Výběrové šetření pracovních sil (VŠPS)

- Na závěr je vhodné zmínit také **periodika**, která se zaměřují primárně na **demografické a populační analýzy a demografickou statistiku**. Mezi ty zásadní lze zařadit **časopisy**, které vydává **Český statistický úřad**:
 - ***Demografie, revue pro výzkum populačního vývoje***, který je jediným odborným demografickým časopisem v České republice. Vychází od roku 1959.
 - ***Statistika***, jehož cílem je vytvářet platformu umožňující mezinárodním a národním statistickým a výzkumným institucím prezentovat přínosy a výsledky komplexních analýz v hospodářské, environmentální či sociální oblasti. Vychází od roku 1964.
 - ***Statistika a My***, jež je měsíčník informující o aktuálním dění v Českém statistickém úřadě. Přináší analýzy, komentáře, výsledky statistických šetření realizovaných a organizovaných ČSÚ, statistické údaje o ČR, jejich obyvatelích včetně mezinárodního srovnání. Vychází od roku 2011.